

MAI SZÁMUNK TARTALMÁBÓL:

ÉSSZERŰ KERET A MUNKÁHOZ
MEGTAKARÍTHATÓ TÍZMILLIÓK
TANÁCSOK PÉNZGAZDÁLKODÁSA
(3. oldal)

A NAPLÓ POSTÁJA
(4. oldal)

SIKER — TANULSÁGOKKAL
(5. oldal)

Műveltség

A műveltség mára óriásira növekedett szerepét aligha vitatja bárki is. Nem vitatja, de arról már aligha lehetünk meggyőződve, hogy egyben helyes is. A példák sokszor arra mutatnak, hogy meglehetősen erősen élnek még a régi idegződések, az elődöktől örökölt, vagyis készen kapott, de kellően át nem gondolt féligazságok.

Ezek közül egyik legveszélyesebb — különösen, ha konkretizáljuk — abban a szóhasználatban nyer kifejezést, amelyik — hogy körülírjuk — a susztert a kaptafánál való maradásra szólítja fel. Mi is ennek a mondásnak az igazi tartalma? Nem akarom a végül is értelmetlen nyelvi fordulatot látványos leleplezés eszközévé tenni, mégis gyanítom, hogy benne éppen az említett régi, de öröklődő szemlélet nyer szemléletes kifejezést. Hisz végül is egyfajta röghöz kötöttséget sugall, olyasmint, ami ellen ma inkább harcolnunk kell, mintsem elfogadni.

Mert ez éppen azt mondja ki, hogy szigorúan kötődünk a szakmánkhoz, ne próbálkozunk mással, ne akarjuk fejleszteni tudásunkat, egyáltalán ne nagyon érdeklődünk olyasmiról, ami — úgy mond — nem tartozik ránk. Ismétlem, sokan osztják még ma is ezt a nézetet, s talán bizonyos fokig meg is érthetjük ezt a szemléletet. Hisz az idősebb nemzedék jó néhány tagja talán még a saját bőrén is érezte, mennyire nem nézik jó szemmel, ha többet akar tudni a „kaptafa” nyújtotta szűk látókörnél.

A leírt helyzet óta viszont eltelt néhány évtized, s lezajlott egy történelmi sorsforduló, ami annyi más mellett a műveltséghez való viszonyunkat, a nézőpontokat is megváltoztatta.

Ma már tehát éppen sárga ellenkező a helyzet. Az egész társadalom érdeke, hogy mindenki, de különösen a fizikai munkát végzők minél szélesebb körben, s lehetőleg minél alaposabban tájékozódjanak. Mára látszik végleg bebizonyosodni az a régen felismert igazság, hogy ki-művelt emberfők sokasága nélkül aligha lehetséges virágzó országot teremteni.

S bár ezt meglehetősen régen tudjuk, mégsem árt elégszer hangsúlyozni. Mert hisz ma is meglehetősen sokan végeznek olyan munkafolyamatokat, melyek látszólag nem igénylik a tudást, csak a begyakorolt mozgásokat. Látszólag, hisz a munka jellege is — napjainkban talán még gyorsabban, mint bármikor — változik, s ez megköveteli a munkát végzők megújulását is. Erre pedig jó előre fel kell készülniük.

Sz. J.

Hazaérkezett Potsdamból a megyei pártküldöttség

Szombaton hazaérkezett Potsdamból az MSZMP Hajdú-Bihar megyei Bizottságának kétagú küldöttsége, amely a Német Demokratikus Köztársaság-beli testvérmegyénk vendégeként részt vett az NDK megalapításának 30. évfordulója alkalmából rendezett ünnepségeken. Magyar József, a megyei pártbizottság titkára és dr. Szabó Imre, a megyei tanács elnöke voltak a küldöttség tagjai. Az évforduló alkalmából a két megye közötti kapcsolatok ápolásában kifejtett munkájáért Sikula Györgyöt, a Hajdú-Bihar megyei pártbizottság első titkárát, dr. Szabó Imrét a megyei tanács elnökét és Magyar Józsefet, a megyei pártbizottság titkárát ki-tüntették az NDK Államtanácsa által alapított jubileumi emlékéremmel. A kitüntetést Sikula Györgynek, megyénk küldöttsége hozta el, dr. Szabó Imre és Magyar József pedig a potsdami ünnepségen vette át.

**„Enyém az egész város”
Megnyílt a Móríc Zsigmond és Debrecen
című emlékkiállítás**



Medgyessy Ferenc Móríc-szobra ezúttal a kiállítóteremben

Vasárnap, október 7-én délelőtt a hajdú-bihari múzeumi és műemléki hónap keretében a Déri Múzeumban megnyitották a Móríc Zsigmond és Debrecen című emlékkiállítást. A kiemelkedő múzeumi eseményen megjelent Szöllösi Gyula, a megyei tanács elnökhelyettese, dr. Bényei Miklós, a megyei pártbizottság munkatársa. A közönséget dr. Dankó Imre, a megyei múzeumok igazgatója köszöntötte, majd dr. Villangó István, a Kulturális Minisztérium főosztályvezetője mondott megnyitó beszédet. Hangzott a többiek között, hogy Móríc Zsigmond és Debrecen kapcsolata nem csupán két név alkalmi összekapcsolása, hanem az egykori való-ságos és eleven kapcsolat hű kifejezője. Móríc ökrös székében érkezett tizenegy éves korában Debrecenbe, s annak a kollégiumnak a lépcsőit koptatta, amelyeket hajdan Csokonai, Kölcsey, Arany János is megjárta. A kiállítás idézi a teológus és a jogász

alkáját, akinek érdeklődését, igazi elhivatottságát azonban már akkor is az írás jelezte. Számos könyve meríti témáját debreceni emlékből, igen sok emberrel tartott barátságot, Debrecen minden eseménye érdekelt. A városhoz kapcsolta sokáig egy asszony is, ennek a barátságának 180 Móríc-levelet köszönhetünk. Minden megemlékezésnek abban van igazi értelme, hogy múltunk, hagyományaink értékeit tegyük mai életünk, műveltségünk részévé. A Móríc-emlékkiállítás különösen alkalmas arra, hogy a látogatók új ismereteket szerezzenek hagyományokban gazdag városunkról — fejeztesse be beszédét dr. Villangó István. A kiállítás főrendezője dr. Kilián István muzeológus. A dokumentumokat a Kossuth Lajos Tudományegyetem könyvtára, a Tiszántúli Református Egyházkerület levéltára és könyvtára, a Debreceni Dokumentációs Stúdió, a Petőfi Irodalmi Múzeum és a Déri Múzeum anyagából válogatták.

**Budapestre érkezett
Milanko Renovica**

Marjai Józsefnek, a Magyar Népköztársaság Minisztertanácsa elnökhelyettesének meghívására hétfőn hivatalos, baráti látogatásra Budapestre érkezett Milanko Renovica, a Bosznia-Hercegovina Szocialista Köztársaság Végrehajtó Tanácsának elnöke.

A Keleti pályaudvaron Marjai József és Roska István külügyminiszter-helyettes fo-

gadták. Ott volt dr. Vitomir Gasparovics, a Jugoszláv Szocialista Szövetségi Köztársaság budapesti nagykövete. Délután a Parlament delegációs termében Marjai József és Milanko Renovica megkezdte a hivatalos tárgyalásokat. A megbeszélésen részt vett Faluvégi Lajos pénzügyminiszter és Milanko Renovica kíséretének tagjai.

A Kádár János vezette magyar párt- és kormányküldöttség hazaérkezett Berlinből

Kádár János fogadta a görög miniszterelnököt

Vasárnap hazaérkezett a magyar párt- és kormányküldöttség, amely a Német Szocialista Egységpárt Központi Bizottságának, a Német Demokratikus Köztársaság Államtanácsának és Minisztertanácsának meghívására Kádár Jánosnak, a Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottsága első titkárának vezetésével részt vett az NDK megalakulásának 30. évfordulója alkalmából október 6-án és 7-én Berlinben rendezett ünnepségeken.

A küldöttséget — melynek tagja volt Marjai József, az MSZMP KB tagja, a Minisztertanács elnökhelyettese és Berecz János, a KB külügyi osztályának vezetője — a Ferihegyi repülőtéren Aczél György, Németh Károly és Óvári Miklós, a Politikai Bizottság tagjai, Brutyó János, a Központi Ellenőrző Bizottság elnöke, Borbély Sándor, Győri Imre, Havasi Ferenc és Korom Mihály, a Központi Bizottság titkárai, valamint Benkei András belügyminiszter, Pullai Árpád közlekedés- és postaügyi miniszter, Katona István, a KB osztályvezetője, Rácz Pál kül-



Kádár János fogadta Konsztantin Karamanlisz görög miniszterelnököt

ügyminisztériumi államtitkár és Varga István, a KB külügyi osztályának helyettes vezetője fogadta. Jelen volt Rudolf Rossmel, az NDK budapesti nagykövete. Kádár János, a Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottságának első titkára hétfőn a Parlamentben fogadta Konsztantin Karamanliszt, a Görög Köztar-

ság miniszterelnökét. A szíves légkörű eszmecsere részét vett Lázár György, a Minisztertanács elnöke.

Trautmann Rezső, a Népköztársaság Elnöki Tanácsának helyettes elnöke a Parlamentben szintén fogadta a görög kormányfőt. A találkozáson jelen volt Rácz Pál külügyi államtitkár.

Délelőtt a Külügyminisztérium Disz téri vendégházában magyar-görög egyezményeket írtak alá. A Magyar Népköztársaság és a Görög Köztársaság közötti polgári és büntügyi jogsegély szerződést dr. Markója Imre igazságügyminiszter és Georgiosz Rallis külügyminiszter, a két ország közötti tudományos és műszaki együttműködési egyezményt pedig Rónai Rudolf, a Kulturális Kapcsolatok Intézetének elnöke és Georgiosz Rallisz írta alá.

Az egyezmények aláírásánál jelen volt Rácz Pál, dr. Szilbereky Jenő igazságügyi államtitkár, valamint politikai életünk számos vezető személyisége, s Konsztantin Karamanlisz kíséretének több tagja.

Konsztantin Karamanlisz a déli órákban Budapestről Prágába utazott. A kormányfő kíséretében volt Georgiosz Rallisz, valamint a Miniszterelnöki Hivatal és a Külügyminisztérium több vezető munkatársa. A vendégeket a Ferihegyi repülőtéren búcsúztatták, amelyet magyar és görög zászlók díszítettek.

A búcsúztatásra megjelent Lázár György, Romány Pál mezőgazdasági és élelmiszerügyi miniszter, dr. Markója Imre, Rácz Pál, Agoston Béla, hazánk athéni nagykövete, valamint George Kalitszunakisszal, a Görög Köztársaság budapesti nagyköveteivel az élen ott voltak a görög nagykövetség diplomatai. Megjelent Václav Moravec, a Csehszlovák Szocialista Köztársaság magyarországi nagykövete is.

A magyar és a görög közéleti vezetők elbúcsúztak egymástól, a vendégek elköszöntek a budapesti görög nagykövetség képviselőitől. Egy úttörő virágcsokrot nyújtott át Konsztantin Karamanlisznak, majd a vendégek elfoglalták helyüket a különösképpen, amely a magasba emelkedett. (MTI)

**Pályaválasztási napok
Debrecenben**

Október 8-án, hétfőn reggel nagy számú érdeklődő jelenléte megnyitották az idei pályaválasztási napokat a 109-es számú Ipari Szakmunkásképző Intézet előcsarnokában. A megjelenteket Gyenes Sándor, az intézet igazgatója köszöntötte. Majd Kiss

dot fordítani az egyes szakmák megismertetésére. Beszélt arról, hogy kívánatos lenne a társadalmi és egyéni érdekek összehangolása, hangsúlyozta a pedagógusok és az üzemek tevékenységének jelentőségét annak a célnak az elérésében, hogy mi-



Ki minek mestere. A megnyitó után kiállítás nyílt az intézetben

György, a Hajdú-Bihar megyei Tanács V. B. munkügyi osztályának vezetője mondott beszédet. Többek között szövegezte, hogy a pályaválasztási tevékenység sokat fejlődött az utóbbi időben, de a diákok döntését sok esetben ma sem a hivatástudat, hanem az anyagi érdek befolyásolja, s gyakran fordul elő az is, hogy a szülő választja a gyermeke helyett. Ezért kell nagy gon-

nél kevesebb legyen a csalódott, pályát elhagyó fiatal.

Kiss György beszédét követően a jelenlevők megtekintették az intézet műhelyében rendezett kiállítást, amely az általános iskolások pályaválasztását segíti.

A tegnapi megkezdődött rendezvénysorozat Debrecenben és a megyében december 14-ig tart.

Szekér Gyula Moszkvába utazott

Szekér Gyulának, a Minisztertanács elnökhelyettesének vezetésével hétfőn magyar küldöttség utazott Moszkvába a KGST-országok atomenergetikai gépgyártási együttműködését koordináló kormányközi bizottság első ülésére. (MTI)

Borbély Sándor Prágába, Győri Imre Stockholmba utazott

Csehszlovákia Kommunista Pártja Központi Bizottságának meghívására hétfőn Prágába utazott **Borbély Sándor**, az MSZMP Központi Bizottságának titkára. Kíséretében utazott **Bonifert Adám**, a KB osztályvezető-helyettese, és **Vágó József** a KB alosztályvezetője.

Győri Imréné, a Központi Bizottság titkárának vezetésével hétfőn a Svéd Baloldali Párt (kommunisták) meghívására Stockholmba utazott a Magyar Szocialista Munkáspárt küldöttsége.

Breznjev hazautazott Berlinből



A szocialista országok vezetői az NDK megalakulásának 30. évfordulója alkalmából tartott díszszemlén Berlinben. Balról jobbra: Cedenbal, Zsivkov, Kádár János, Husák, Gierek és Willi Stoph

Hétfőn befejezte a Német Demokratikus Köztársaságban tett ötnapos hivatalos baráti látogatását a Szovjetunió párt- és kormányküldöttsége, amely **Leonid Breznjevnek**, az SZKP KB főtitkárának, a Szovjetunió Legfelsőbb Tanácsa Elnöksége elnökének vezetésével — a Német Szocialista Egységpárt Központi Bizottsága, az NDK Államtanácsa és kormány meghívására — részt vett az NDK megalakulásának 30. évfordulója alkalmából rendezett berlini ünnepségsorozaton. A delegáció tagjai voltak: **Andrej Gromiko** külügyminiszter és **Konsztantyin Csernyenko**, a Központi Bizottság titkára, a Politikai Bizottság tagjai, **Nyikolaj Tyihonov**, a Politikai Bizottság póttagja, a Minisztertanács első elnökhelyettese, **Konsztantyin Ruszakov**, a Központi Bizottság titkára és **Pjotr Abraszimov**, a Központi Bizottság tagja, a Szovjetunió NDK-beli nagykövete.

Berlin Schönefeldi repülőterén katonai tiszteletadással búcsúztatták a szovjet küldöttséget. **Erich Honeckerrel**, a NSZEP KB főtitkárával, az NDK Államtanácsának elnökével az élen, az NDK számos párt- és állami vezetője vett szívélyes, baráti búcsút **Leonid Breznjevtől** és a többi szovjet vendégtől.

A szovjet küldöttségen kívül hétfőn számos más külföldi delegáció is elutazott Berlinből.

Változatlanul a nemzetközi közvélemény figyelmének középpontjában áll az a békekezdemenyezés, amelyet **Leonid Breznjev** terjesztett elő szombati, Berlinben elhangzott beszédében.

A kezdeményezéssel kapcsolatos első nyugati reagálások ellentmondásosak. A nyugati sajtó szolidabb orgánjai arra hívják fel a figyelmet, hogy a szovjet vezetés a kelet és a nyugat közötti bizalmat kívánja növelni lépésével. Még a kemény politika olyan hívei is — mint

Zbigniew Brezniski — kénytelenek elismerni, hogy a kezdeményezés tartalmaz „pozitív elemeket” és „alaposabb megfontolást” igényel. Jóllehet a vezető nyugati államférfiak még nemigen foglaltak állást a szovjet javaslattal kapcsolatban, egyes nyugati megfigyelők már most arra hívják fel a figyelmet, hogy Breznjev kezdeményezése után a válaszadás kötelessége most mindenképpen nyugatra vár.

A fegyverkezési verseny újabb szakaszára készül a nyugati stratégák természetesen kellemetlenül érintette a nagyvonalú szovjet lépés. Érthető tehát, hogy már első megnyilatkozásaikban megpróbálják kétségbe vonni a szovjet kezdeményezés öszinteségét, és annak elutasítását sürgetik. Brüsszeli NATO-körök „érvelése” szerint a Szovjetunió pusztán azért akarja fékezni a fegyverkezési versenyt, hogy ily módon „egyoldalú előnyhöz jusson”. Szerintük a Szovjetunió csak azért terjesztette elő békejavaslatait, mert „így szeretne nyomást gyakorolni a NATO Miniszteri Tanácsának decemberi ülésére”, amelyen arról döntenek majd, hogy gyártsák és elhelyezzék-e Nyugat-Európában az 1600 és 2400 kilométeres hatótávolságú rakétákat.

„Változatlanul a nemzetközi közvélemény figyelmének középpontjában áll az a békekezdemenyezés, amelyet **Leonid Breznjev** terjesztett elő szombati, Berlinben elhangzott beszédében. A kezdeményezéssel kapcsolatos első nyugati reagálások ellentmondásosak. A nyugati sajtó szolidabb orgánjai arra hívják fel a figyelmet, hogy a szovjet vezetés a kelet és a nyugat közötti bizalmat kívánja növelni lépésével. Még a kemény politika olyan hívei is — mint

Kambodzsai jegyzék Kinához

Hanoi sajtóértekezlet

A Kambodzsai Népköztársaság által az elmúlt napokban egymást követően közzétett állásfoglalásokról, köztük a Kínai Népköztársasághoz intézett kambodzsai jegyzékről nyilatkozott hétfői Hanoi sajtóértekezletén **Chea Shot**, a Kambodzsai hanoi nagykövete.

Phnom Penh-ben a Pol Pot-íeng sary perben hozott ítéletről a múlt hét végén kiadott külügyminisztériumi nyilatkozat arra kívánja felhívni a nemzetközi közvélemény figyelmét, hogy Kína változatlanul támogatja, védelmezi a megdöntött rezsimet, s azok a nyugati országok, amelyek egy évvel ezelőtt elítélték a Pol Pot-klikk bűneit, most ezzel ellentétes álláspontot foglalnak el — mondotta a nagykövet.

A nyilatkozat „a szomszédos országok” fogalmazásánál használva, nyilván Thaiföldre utalva, arra is felszólított, hogy a „térsg békéje érdekében tartózkodjanak a Pol Pot-klikk közvetlen vagy közvetett támogatásáról, ne engedjék meg területük felhasználását a kambodzsai nép ellen”. **Chea Soth** nagykövet határozottan kijelentette: „A Kambodzsai Népköztársaság számára semmiféle ellenséges” agressziós szándéka sincs Thaifölddel szemben, ellenkezőleg, baráti kapcsolatokat akar Bangkokkal”. Ugyanakkor bírálta Thaiföldet, mert az — mint mondta — „szavakban semleges, a gyakorlatban azonban támogatást ad a Pol Pot-rezsim maradványainak”.

A nagykövet kitért arra is, hogy országja külügyminisztériuma most először jegyzékben fordult Kinához, s a jegyzék felkéri Kínát, hogy „szüntesse be a Pol Pot-klikknek nyújtott támogatást, ne akadályozza a megdöntött rendszer népi büneinek leleplezését”. A kambodzsai diplomata hozzáfűzte: „A kambodzsai és a kínai nép közötti baráti kapcsolatok a térség békéjét szolgálják”.

Arra a kérdésre válaszolva, hogy mi a vélemény azokról a nyugati állításokról, amelyek szerint a Pol Pot-erők maradványainak száma 20–30 ezerre tehető, kijelentette: „Ha ennyien lennének, akkor még egy tartományt is ellenőrizni tudnának. Ez propaganda okokból felnagyított szám”. Közölte: Norodom Szihanuk legutóbb kijelentette, hogy „új frontot” alakít. A nagykövet ezzel kapcsolatban azt mondta: „ez bűvészműtávány, amely Szihanuk lecsökkent tekintélyét akarja növelni. Szihanuk nem képviseli a kambodzsai nép ér-

dekeit”. Visszautasította azt az állítást, hogy súlyos harcok lennének a népi forradalmi hadsereg és a Pol Pot-maradványok között, és hangsúlyozta: „nem offenzíváról van szó, csak arról, hogy a forradalmi hadsereg felszámolja a hadseregmaradványok kisebb csoportjait, amelyek a thaiföldi határ közelében húzódnak meg”.

A Kambodzsában levő élelmiszerhiányt értékelve elmondta, hogy „sok nehézséggel kell megküszdeni, s bár a Népi Forradalmi Tanács sokat tett, a Pol Pot-rezsim öröksége nagyon súlyos”.

Ezzel kapcsolatos az a Phnom Penh-i hír, amely szerint a Kambodzsai Kül-

ügyminisztérium nyilatkozatban utasította vissza a nemzetközi emberbaráti segély ürgyén az ország belügyeibe való beavatkozást. A nyilatkozat megerősíti, hogy „a Kambodzsai Népköztársaság kész a politikai feltételektől mentes segély elfogadására”, s a Vietnam, a Szovjetunió és más szocialista országok által nyújtott nagyszabású élelmiszer- és gyógyszersegély mellett példaként hozza fel a Nemzetközi Vöröskereszt és az UNICEF segélyszállítmányait.

A nyilatkozat visszautasítja azt az amerikai és japán magatartást, amely az éhínség problémájáért a felelősséget a Népi Forradalmi Tanácsra akarja hárítani.” (MTI)

Japán választási eredmények

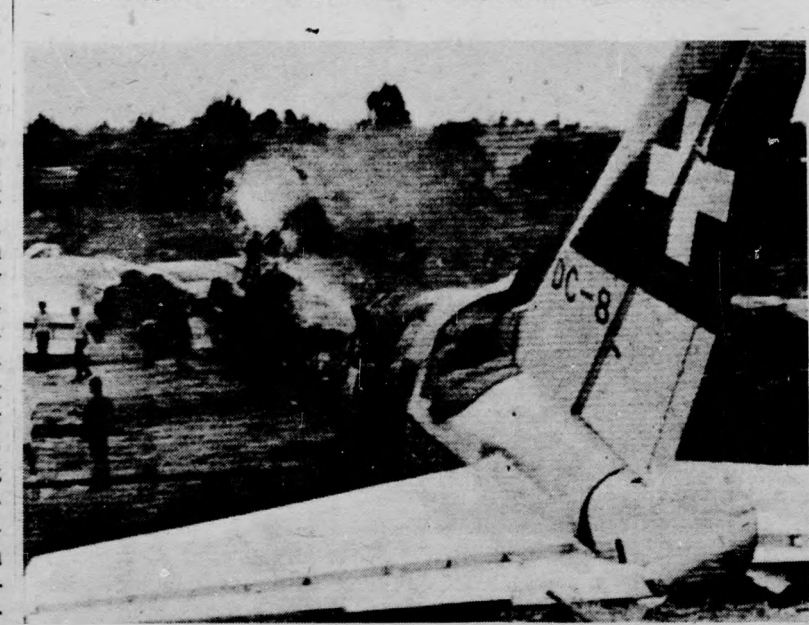
A Japánban vasárnap megtartott általános választásokon várhatóan súlyos kudarc érte a kormányzó liberális demokratákat és személy szerint **Ohira Maszaj** miniszterelnököt, az LDP vezetőjét. A párt — a közvéleménykutatósi előrejelzések és a konzervatívok derülő nyilatkozatai ellenére — a törvényhozás 511 fős alsóházában kénytelen volt beérni 248 mandátummal az **Ohira** által remélt 271 helyett. Így füstbe ment az a terve, hogy hosszú idő után ismét szilárd többséget mondhasson magának.

A 256 mandátumos egyszerű többséget is csak az ügyvezetett független konzervatívok támogatásával tudta biztosítani. Bár a hatalom

továbbra is egyedül az LDP kezében marad, kétségtelen, hogy a jövőben még nehezebb lesz a parlament, első sorban pedig a törvényhozási állandó bizottságok munkájának irányítása. **Ohira** kormányfő helyzete meggyengült, párton belüli ellenfelei várhatóan igyekeznek majd kiszorítani tisztségéből, őt téve felelőssé a történetért.

A Japán Kommunista Párt történetének legnagyobb parlamenti sikerét aratta: 19-ről 41-re gyarapította alsóházi képviselőinek a számát. Ezzel a mandátumait 28-ról 35-re növelő Demokratikus Szocialista Pártot megelőzve az ország harmadik legerősebb ellenzéki pártjává lépett elő. (MTI)

Az athéni repülőtéren szerencsétlenség ért egy svájci DC-8-as típusú utasszállító repülőgépet. A képen: a mentőosztág tagjai a halottak és sebesültek után kutatnak



Berlini üzenet

Világszerte nagy figyelem kísérte **Leonid Breznjev** berlini beszédét. Az SZKP főtitkárának szavai abban a városban hangzottak el, amelyben — elsősorban a szovjet hadsereg és a szovjet nép hősiessége és hatalmas áldozata nyomán — véget ért a második világháború. Ez a város ma az első német munkás-paraszt állam fővárosa — olyan államé, amely mélyrehatóan elkötelezte magát a társadalmi haladás és a béke ügye mellett.

A helyszín tehát egyszerre emlékeztetett a múltra és a jelenre, hiszen a szocialista német állam a kerek három évtized alatt megtett utat ünnepelte. A beszéd azonban nemcsak az ünnep, hanem a hétköznapiak szempontjából is különösen fontos időpontban hangzott el. Olyan időpontban, amikor mind a lehetőségek, mind a veszélyek megnövekedtek. Az enyhülési folyamat sorsáról van szó. Néhány hónapja az osztrák fővárosban a két legerősebb hatalom államfője aláírta a SALT II egyezményt. Ez a szerződés a nemzetközi továbblépés kulcsa. A megállapodás amerikai ratifikálása azonban nemcsak késik, hanem egyenesen kérdésessé vált.

A hidegháború erői nem tudták megakadályozni az aláírást, de megpróbálták elgáncsolni a ratifikálást, a törvényerőre emelést. Ezt látványos, koncentrált és veszélyes támadással tették, amelynek során nem válogattak az eszközökben. Az ok közismerten és az amerikai kommentátorok által is bevallottan belpolitikai — választási természetű. Nem kevesebbről van szó, minthogy az amerikai törvényhozás és kormányzat bizonyos erői vélt vagy valóságos hatalmi érdekekre kacsintva nemcsak a szerződés, hanem a világ sorsával játszanak. Az Egyesült Államok belpolitikailag nehéz helyzetben levő elnöke és szűkebb környezete részben belemert ebbe a kockázatos játékba és a jelek szerint most riadtan ismeri fel ennek beláthatatlan veszélyeit.

Ilyen helyzetben a szokásosnál is fontosabb az erőt, magabiztosságot sugárzó higgadság, amely a mesterséges „kubai krízissel” kiélezett körülmények között a Szovjetunió valamennyi lépését meghatározza. Ez a magatartás jellemzi a szovjet államfő berlini beszédét is.

Mivel az enyhülés ellenfelei jobb híján ismét legfőbb érvként használnák a Szovjetunió katonai erejét és állítólagos „támadó szándékait”, rágalmaik zöme ilyen vonatkozású. Hogyan reagált erre a hadjáratra **Leonid Breznjev**? Kijelentette, hogy

- 1 A Szovjetunió európai részén egy évtizede nem növekedt a nukleáris hordozóeszközök mennyiségét,
- 2 Kölcsönösség esetén ezt a tíz év óta állandó mennyiségét is kész csökkenteni a szovjet fél, amely ráadásul
- 3 Egyoldalúan és jelentősen csökkenti Közép-Európában állomásozó csapatainak létszámát!
- 4 Moszkva kész megvizsgálni minden más csapat- és fegyverzetcsökkentési elképzelést is és
- 5 A SALT—II ratifikálása után haladéktalanul hajlandó megkezdeni a SALT—III tárgyalásokat.

„Most — hangzott Breznjev — a nyugati országokon van a sor. Válaszuk megmutatja majd, készek-e számolni a népek akaratával és létérdekeivel”.

Létérdek, meghozható egyetemes és kölcsönös létérdek: erről volt szó ezen az ünnepi, de a békés hétköznapiakat építő jelentős beszédben.

Harmat Endre

RÖVIDEN • RÖVIDEN • RÖVIDEN

BEJRÚT. Különös eset történt a ciprusi zászló alatt közlekedő „Betty” nevű kereskedelmi hajóval. A hajó több millió dollár értékű rakományával befutott a görögországi Pireusz kikötőbe javítási munkák céljából, s innen más színűre átfestve már Five Stars néven futott ki, majd Libanon partjai felé vett irányt. A libanoni Dzsuniya kikötőben megzabadtított több millió dollár értékű rakományától, amely egyébként máshová kellett volna szállítania. A hajó ezt követően elhagyta a kikötőt s ismeretlen irányba távozott. Holléte azóta is ismeretlen.

BEJRÚT. Szíria változatlanul szemben áll azokkal az ellenséges kísérletekkel és tervekkel, amelyek célja a palesztin forradalom megsemmisítése — jelentette **ki Musztafa Tlassz hadügyminiszter** az 1973-as októberi háború évfordulója alkalmából a Libanonban állomásozó szíriai katonák előtt mondott beszédében.

KUVAIT. Jordánia hozzájárult, hogy a Palesztinai Felszabadítási Szervezet ammani irodája diplomáciai missziókat megillető kiváltságokat kapjon — jelentette hétfőn az Al-Kabasz című kuvaiti lap. Ennek értelmében fegyverviselés engedélyt adnak ki a PFSZ biztonszági embereinek. Ammanban hamarosan megnyitják **Jasszer Arafatnak**, a PFSZ vezetőjének külön irodáját — értesült az Al-Kabasz.

HANOI. Az Egyesült Államok mind fokozottabb mértékben ellenséges magatartást tanúsít Vietnammal szemben, s állításaival ellentétben egyetlen pozitív lépést sem tett a Vietnammal való kapcsolatainak normalizálására. Ezt hangoztatja egyebek között a VKP központi lapjának hétfői kommentárja, amely elismeri a Hanoi elleni legújabb amerikai vádaskodásokat, s teteket.

DAMASZKUSZ. Szíriai vadászgépek vasárnap lelőtek egy izraeli pilóta nélküli felderítő repülőgépet, amely megsértette az ország légterét — közölte a SANA hírügynökség a szíriai katonai parancsnokság közleményére hivatkozva. Az izraeli katonai parancsnokság szóvivője már előzőleg bejelentette, hogy a gép Szíria és Libanon térségében végzett felderítő repüléséből nem tért vissza támaszpontjára.

ALGÍR. A Polisario Front egységei szombatra virradó éjszaka elfoglalták Nyugat-Szahara második legnagyobb városát, a történelmi nevezetességű **Samarát** — jelentette be vasárnap a Szaharai Arab Népi Demokratikus Köztársaság tájékoztatói minisztériuma.

PRÁGA. A Cseh Szocialista Köztársaság belügyminisztériuma hétfőn közleményben jelentette be, hogy a törvényes rendelkezések alapján megfosztotta csehszlovák állampolgárságától a jelenleg Bécsben tartózkodó **Pavel Kohout** írórt, mert tevékenységével súlyos kárt okozott Csehszlovákia külföldi érdekeinek.

PRÁGA. **Konsztantin Karamanlisz** görög miniszterelnök hétfőn délután Prágába érkezett. Személyében

most először tesz görög kormányfő hivatalos látogatást a Csehszlovák Szocialista Köztársaságban. **Karamanlisz** és a kíséretében levő személyiségeket a repülőtéren **Lubomír Strougal**, a csehszlovák szövetségi kormány elnöke és több más magas rangú állami vezető fogadta.

KAIRÓ. A Sinaifélsziget Izrael által megszállt részén megkezdődött az egyiptomi-izraeli katonai vegyes bizottság ülése. A bizottság, amelyet azért állítottak föl, hogy az egyiptomi-izraeli „békeszerződés” katonai rendelkezéseinek betartását ellenőrizze, ezúttal az izraeli csapatoknak a Sinaifélsziget déli részéről történő kivonulása kérdéseit tekinti át.

ANKARA. A Törökországban létesített amerikai katonai támaszpontok — a végleges jogállásukat meghatározó szerződés megkötéséig — ideiglenes jelleggel további három hónapig, 1980. január 9-ig működhetnek — jelentette be hétfőn **Bülent Ecevit** török miniszterelnök. A támaszpontok helyzetéről egy évvel ezelőtt kötött ideiglenes megállapodás kedden járna le.

BUDAPEST. **Piotr Jaroszewicz** köszöntötte **Lázár György**, a Minisztertanács elnöke levélben fejezte ki jókívánságait **Piotr Jaroszewicz** lengyel kormányfőnek 70. születésnapja alkalmából.

RÓMA. **II. János Pál** pápa összesen kilencnapos itoraszági és amerikai útvjáról hétfőn reggel hazaérkezett Rómába.

Megyénk év első ki kedvezően szarvasmarh a létszám, két értékes öt éves terv teljesítik az

A megye kezeteiben takarmány 70 ezer vag 2 milliárd nálasra ker hány száza sa is tizmil

Buglyó nyozási és Felügyelőse tőját kértü manygazda -takarékos san, hogy v sünkre.

Miből ad nyozási ve

— A ves tömegtaka 30 százalé kéleknl p 20 százalé helytelen t lításból ad len etetés zalékos Ezeknek a kiküszöböl zalékka t ne előállít fél évtized anyag- és cíójú tak ágazatok százalékra szes taká ból az al lékrl töb ra nőtt. O het elmor manyfelh ságában a 30 százalé okai részt nyezőkre, nyeinek a elmaradá lógiai feq vissza.

Milyen a beltarto

GEPE nyai Va nak a p dolgozai



GYU nyomó zetem hazai v ródó l nek, b

GYU nyomó zetem hazai v ródó l nek, b



Megtakarítható tízmilliók

Tartalékaink a takarmánygazdálkodásban

Megyénk állatállománya az év első kilenc hónapjában kedvezően fejlődött. A szarvasmarha kivételével nőtt a létszám, több állati termék értékesítettek. Az ötdik éves terv időarányos részét teljesítik az üzemek.

A megyénk termelőszövetkezeteiben felhasznált abrak-takarmány évente mintegy 70 ezer vagon, értéke eléri a 2 milliárd forintot. A felhasználásra kerülő mennyiség néhány százalékos megtakarítással is tízmilliókat jelent.

Buglyó Imrét, a Takarmányozási és Állattenyésztési Felügyelőség megyei igazgatóját kértük meg a takarmánygazdálkodással, illetve takarékossággal kapcsolatban, hogy válaszoljon kérdéseinkre.

Miből adódnak a takarmányozási veszteségek?

— A veszteség szálas- és tömegtakarmányoknál eléri a 30 százalékot is, az abrak-féléknél pedig megközelíti a 20 százalékot. Ez zömében a helytelen betakarításból, szállításból adódik, a szakszerűtlen etetés további 10–20 százalékos veszteséget okoz. Ezeknek a veszteségeknek a kiküszöbölésével 30–40 százalékkal több terméket lehetne előállítani. Az elmúlt másfél évtized alatt a nagy tápanyag- és fehérjekoncentrációjú takarmányt fogyasztó ágazatok aránya 60-ról 70 százalékra emelkedett, az összes takarmányfelhasználásból az abrakarány 40 százalékról több mint 60 százalékra nőtt. Összességében azt lehet elmondani, hogy a takarmányfelhasználás hatékonyságában a lemaradásunk 10–30 százalék között van. Ennek okai részben szemléletbeli tényezőkre, a kutatás eredményeinek a gyakorlatban való elmaradására, a laza technológiai fegyelemre vezethetők vissza.

Milyen különbségek vannak a beltartalomban?

— A növénytermesztésben a hozamok növekedésével a beltartalmi arányok bizonyos mértékben eltolódtak, sok esetben csökkentek azok biológiai értéke, nincs meg a mennyiség és a minőség közötti egyensúly, alacsony szintű transzformálásra van lehetőség. Mindezeket nagyon kevés üzem vette figyelembe a takarmányadagok összeállításánál. A beltartalmat az árak nem tükrözik, pedig nem mindegy, hogy a kukoricafehérje 6 vagy 9 százalékos.

— Az indokolatlanul magas abrakfelhasználás csökkentése érdekében a MEM 1977-től kezdődően minden évre megállapította az egyes állatfajok abrakfelhasználásának felső határát. A három év adatai alapján a magas abrakfelhasználás miatt felülvizsgált üzemek száma megyénkben 66-ról 56-ra csökkent. A tejtermelésben az egy liter tejre felhasznált abrak mennyisége ugyan 15 százalékkal csökkent, de még mindig magas. A hízómarhánál a 13 százalékos abrakfelhasználás-növekedés a még mindig meglévő abrakos hizlalási módra, valamint az értékesítési nehézségekre vezethető vissza. Éppen ezért a hizlalásban a jó minőségű tömegtakarmányoknak nagyobb szerepet kell kapniuk.

Milyen a tömegtakarmányok helyzete és felhasználása?

— A szarvasmarha-állomány ellátásában a tömegtakarmányoknak meghatározó szerepük van. Ugyanakkor éppen ezen a területen haladtunk a legkevésbé előre. A silókukorica termésátlaga 15 év alatt mindössze 4–5 százalékkal nőtt, a gyepiek termése pedig 15–20 százalékkal. (Ugyanakkor a kukorica termésátlaga megkétszereződött, a búzáé 90 százalékkal emelkedett.) Az elmúlt 10–15 év fejlődésének eredményeként a takarmánytermelés

szerkezete a nagyüzemi géjnyeknek megfelelően leegyszerűsödött ugyan, de a belső arányai nem alakultak kedvezően. Így napjainkban a tömegtakarmány-bázis döntő mértékben a lucernára, a rétek és a legelők termesztésére, és csak kis mértékben a silókukoricára és melléktermékekre épül. A tömegtakarmányok természetesen szerkezetéből adódó hiányt tovább fokozzák a betakarítási, tartósítási és tárolási veszteségek.

Mi az előrelépés útja?

— A tömegtakarmány-bázis energiakonzentrációjának javítását elsősorban a jó minőségű, nagy szárazanyag-tartalmú silókukorica szilázsrészarányának jelentős növekedésével lehet elérni. Ezt természetesen elsősorban nem a silókukorica-vetésterület bővítésével, hanem a hozamok növelésével kell elérni. A jó silótakarmány hektáronként feltételezi a 60–70 mázsa szemtermést. Az ilyen, 30–36 százalékos szárazanyag-tartalmú siló igen értékes takarmány. Ez az igény aláhúzza azt a törekvést is, hogy a magas színvonalú kukoricatermesztés esetén az üzem igénye szerint jelöljenek ki silózárasra kukoricát.

Lényegesnek tartjuk, hogy a tömegtakarmányok ne költséges, bonyolult és hosszú ipari feldolgozás után kerüljenek etetésre, mert ez indokolatlanul növeli az energiafelhasználást és a költségeket. A tartósítási módok közül éppen ezért az erjesztést, a silózást, szérűskertekben lebonyolítható eljárásokat kell előtérbe helyezni.

A takarmánytartósítás, a felhasználás egyaránt igazolja azt is, hogy az elfolyonyasztás a lehatékonyabb eljárás az erjeszthetőség javítására, a veszteségek csökkentésére.

Sz. L.

Ésszerű keret a munkához

TÁRSADALMI VEZETŐSÉGEK A MŰVELŐDÉSI OTTHONOK KÖRÜL

„A művelődési otthon munkáját ötvenként újjá választott társadalmi vezetőség segíti.” (A Minisztertanács 3 1979. számú rendelete.)

A Minisztertanács és a Kulturális Minisztérium rendelkezése értelmében szeptemberben Hajdú-Bihar megye művelődési otthonai is megválasztották a társadalmi vezetőségeket. Mi ezeknek a társadalmi vezetőségeknek a funkciója? A helyi művelődési élet továbbfejlesztésének segítése, a művelődési tevékenység és az irányítás demokratizmusának az elmélyítése. A társadalmi ellenőrzés igénye a művelődési otthon-hálózat megalapításától, tehát 1949-től fogva megvolt. Az 1950-ban megjelent működési szabályzat már tartalmazza a társadalmi vezetőségek összetételét és feladatát. A társadalmi élet központi irányítása azonban nem tehető, hogy ezek a vezetőségek létrejöjjenek, megerősödjenek és dolgozza-

nak. Csak a szakszervezeti irányítású művelődési otthonok körüli tevékenykedett hatékony társadalmi vezetőség.

A művelődési otthonokról 1960-ban megjelent rendelkezés tovább finomította a részleteket az 1950-ben kiadott mintát. Tétélesen megszabta a társadalmi vezetőségek hatáskörét, de olyan általános feladatokkal bízta meg őket együttesen és személy szerint, amelyek végül is nem adtak elég alapot arra, hogy hasznosan működjenek. Az 1974-ben napvilágot látott közművelődési párháttározat felhívta erre a figyelmet, és sürgette, hogy a társadalmi vezetőségek nagyobb hatáskört kapjanak. A Minisztertanács és a kulturális miniszter új rendelkezései már ennek szellemében születtek.

Jogkör és feladat

A művelődési otthon társadalmi vezetőségét a lakóhely és a munkahely dolgozói maguk közül választják. A Minisztertanács rendelete felhívja a figyelmet arra, hogy a választásnál elsősorban azokra legyenek tekintettel, akik részt vesznek az intézmény közösségeinek munkájában, akik rendszeresen látogatják a művelődési otthont, akik támogatják annak munkáját. A vezetőség tagjainak számát — a művelődési otthon típusa szerint — a rendelet 3–25 fő között írja elő. A lényeg az, hogy minden esetben pártatlan számú legyen a vezetőség, amely elnöktől választ maga közül. A titkári feladatokat mindenütt a művelődési otthon vezetője látja el hivatalból. A társadalmi vezetőségek az egyes feladatok

ellátására munkabizottságokat alakíthatnak. Ha a vezetőség tagjainak létszámban változás történt, a vezetőséget ki kell egészíteni.

A társadalmi vezetőség segíti a művelődési otthon feladatainak megvalósítását, támogatja a művelődési közösségek munkáját, és részt vesz a művelődési otthon körüli tevékenység szervezésében. Egyezővel javaslattevő, véleményező jogkörrel rendelkezik, de feladatai közé tartozik az ellenőrzés is. Javaslattevő jogköre főleg a munkatervek, a programok kialakításában kamatozhat, de jogában áll a költségvetésről és az egész tevékenységről véleményt nyilvánítani, észrevételeket közölni a fenntartókkal. Véleményezheti a szervezeti és működési szabályzatot, az intéz-

mény munkájáról szóló beszámolókat. A társadalmi vezetőség egyetértésére van szükség a munkatervek összeállításához, és a költségvetés belső arányainak kialakításához is. Az ellenőrzési jog meg azt jelenti, hogy figyelemmel kíséri az általános tevékenységet és a gazdálkodást, a vezetőtől évente két alkalommal tájékoztatást kérhet a munka egészéről, az intézmény munkáját értékelő tárgyalásokon képviselheti magát.

A társadalmi vezetőség feladatait naptári évre szóló terv alapján végzi, a tervszerű és a rendkívüli ülések-ről emlékeztetőt kell készítenie.

Meglepő aktivitás

Pintye Ferentől, a megyei tanács főelőadó-jától a Hajdú-Bihar megyei tapasztalatok iránt érdeklődtünk. A művelődési otthon-hálózat felelőse elmondta, hogy a korábbi rendeletek által javasolt társadalmi vezetőségeket egy kissé protokolláris szellemben választották, ezért is nem működtek mindenütt tevékenyen. A mostani rendelet viszont egyértelműen előírja, hogy a vezetőségek tagjai az intézmény tényleges használói közül kerüljenek ki. Megyénkben a legtöbb művelődési intézmény körül dolgoznak olyan emberek, akikre korábban is lehetett támaszkodni, s ezáltal is felajánlották önzetlen szolgálataikat. A vezetőségválasztó gyűléseket megyénkben mindenütt jól kezelték, elő, ennek következménye a meglepő aktivitás volt, amit örömmel tapasztaltak. A vezetőségválasztó gyűlésekre egyik-másik helyen annyian mentek el, mint a falugyűlésekre. A választások azt hozták, amit az irányító szervek vártak: a szólasra emelkedett emberek legtöbb helyen szenvédeyes hangon mondtak véleményt az intézmény munkájáról. Sok javaslat hangzott el, méghozzá olyan javaslat, amely a helyzet konkrét ismeretéből fakadt. A lakosság örömmel üdvözölte a Minisztertanács rendeletét, szükségesnek és időszzerűnek tartotta.

A népművelők között sem akad, aki megkérdőjelezte volna a művelődési munka társadalmiasításának szükségességét, sőt az a vélemény alakult ki, hogy a továbblépés lehetősége ezen az úton valószínűleg meg. A népművelők a megyei tanács elnökhelyettesének körlevélel értelmében mindenütt hangsúlyozták, hogy olyan emberek válasszanak a társadalmi vezetőségekbe, akik nincsenek túlságosan megterhelve funkciókkal, akik életük jelentős hányadát a művelődési otthonban töltik. Szeptember 30-ig mindenütt megválasztották a társadalmi vezetőségeket, s a tapasztalatok azt mutatják, hogy a vezetőségekbe rengeteg fiatal került be. Ez tükrözi a tényleges helyzetet, a jellemző művelődési szokásokat: a művelődési otthonokat elsősorban a fiatalok használják.

A társadalmi vezetőségek máris munkához láttak. A minisztertanácsai rendelet olyan jog- és feladatkört biztosít a társadalmi vezetőségeknek, amely ésszerű keretet ad a munkának. Hogy a keretet hogyan töltik meg tartalommal, ez már az egyes vezetőségekben múlik. Bizunk benne, hogy egy idő elteltével, amikor már reálisan lehet vélekedni a társadalmi vezetőségek életképességéről, munkájának minőségéről, azt jegyezhetjük le, hogy a választásoknál tapasztalt lelkesedés és aktivitás átmentődött a mindennapi munkába is, a megye közművelődésének hasznára.

Sz. J.

B. E.

Tanácsok pénzgazdálkodása

A megyei tanács első félévi mérlege

Mindannyian tudjuk, mennyire nehéz a pénzzel bánni. Leggyakrabban az szomorít bennünket, hogy nincs belőle elegendő, de ha éppen van, akkor is nagyon sok mindent kell ügyelnünk. Az állandó kiadásokra (villany, gáz, lakás stb.) például mindig kell tartalékolni, lehetőleg úgy, hogy azért másra is jusszon.

Elvileg hasonló a magánháztartásokéhoz a tanácsai szervek pénzgazdálkodása is, azzal a lényeges különbséggel, hogy az ő vállukat sokkal nagyobb felelősség terheli, hisz ezrek, tízezrek „pénzügyeit” kell kézben tartaniuk.

A megyei tanács nemrégiben értékelték Hajdú-Bihar idej első félévi pénzgazdálkodásának tapasztalatait. A „közös kassza” gazdái összességében jól sáfárlkodtak a rendelkezésre álló pénzzel, de a gazdálkodás részletei is sok érdekességet árulnak el.

Állandó rovatok, változó összegek

A megye „háztartásában” az állandónak tekinthető rovatokat a költségvetési bevételek és kiadások jelentik. Természetesen az összegek itt is változnak évről évre, az állandóságot az jelenti, hogy az egészségügyi, kulturális és egyéb intézmények működését, ellátását minden évben biztosítani kell. Erre a célra idén 2 milliárd 800 millió forint áll a megye rendelkezésére. Látszatra hatalmas összeg, de nagyon sokféle is kell elosztani. Természetesen ez csak akkor valósulhat meg az elképzelések szerint, ha a tervezett bevételek is befolyolnak. Az utóbbiak közül a városi, illetve községi hozzájárulásoknál található jelentősebb elmaradás.

A kiadások nagyobb hányadát — pontosan 81 százalékát — a kommunális, egészségügyi, szociális, oktatási és kulturális ráfordítások tették ki. Kiderült, hogy az ingatlanok karbantartása egyre nagyobb gondot jelent, mert a tanácsok az épületállomány gyarapodásával párhuzamosan nem tudják növelni a karbantartást szolgáló összegeket. Az utak, hidak felújítására is évenként kell bizonyos pénzt „félretenni”. A felmérések szerint az ilyen jellegű munkákat elsősorban a megyeszékhelyen szükséges gyorsítani. Több helyütt okoz gondot, hogy emelni kellett a belvízkárok helyreállítására szánt összeget, néhány helyen azonban még pénz

birtokában is — kivitelező híján — nehezen megy a munka.

Elvileg több pénzt kell fordítani a lámpák számának növekedése miatt a közvilágításra. A most már kötelezőnek nevezhető takarékossági szempontok figyelembevételével sok helyütt ki kell gazdálkodni az újonnan belépett lámpák fogyasztását, amit előzőleg még nem lehetett tervezni.

Az első félévben egészségügyi kiadásokra tizenkét százalékkal költöttek többet, mint tavaly. Ugyancsak jócskán — több mint harmincmillió forinttal — emelkedtek a kulturális kiadások.

A költségvetési rovatok tehát általában kiegyensúlyozott gazdálkodásra utalnak, a jelzett — és még néhány — területeken hatékonyabb felhasználás szükséges.

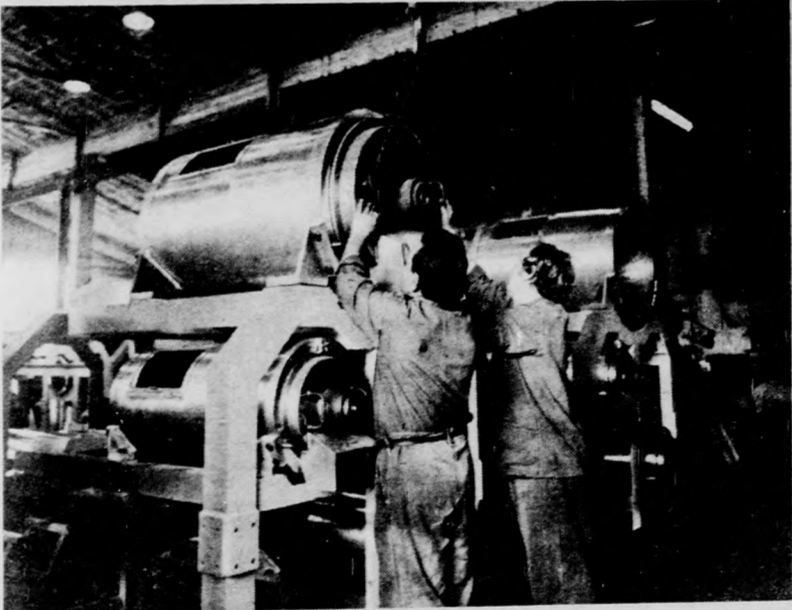
Első a lakás

Nézzük ezek után az „egyszeri” kiadásokat, vagyis a pénzgazdálkodás azon részét, amelyet fejlesztésre fordítanak. Itt is elsőrendű szempont, hogy a gazdálkodás egyik alapfeltelete meglegyen, vagyis a fejlesztési alapra szánt összegek beérkezzenek.

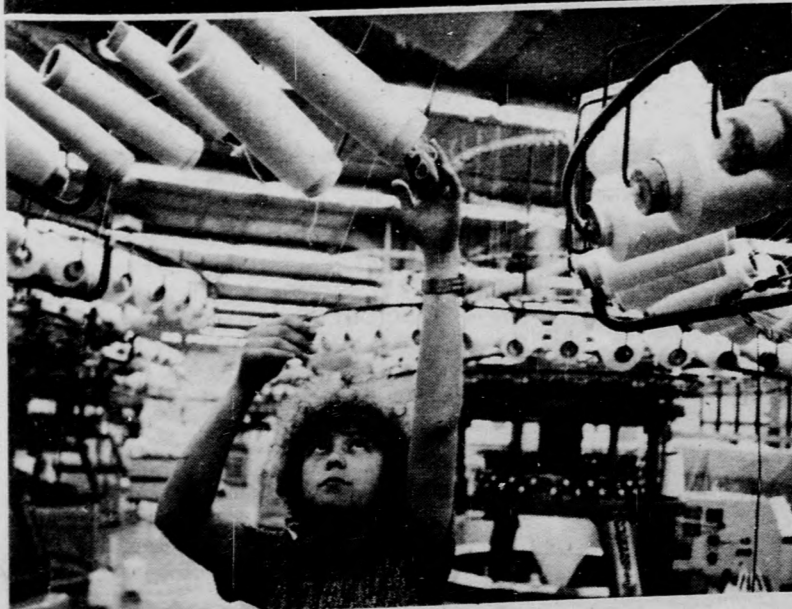
Ebből lehet aztán gazdálkodni, lehetőleg úgy, hogy a betervezett fejlesztések időben meg is valósuljanak. Az eltelt időszakhoz képest jól áll Debrecen és néhány város, míg a nagyközségekben alacsony a felhasználás. A legnagyobb tételt a fejlesztésekben a célcsoportos lakásépítkezések képviselik. Erre az évre egyébként a megyében 2037 ilyen jellegű lakás megépítését vették tervbe. Ugyancsak jól halad a megyei kórház fejlesztése, illetve rekonstrukciója. Ezt mondhatjuk el a Keleti-főcsatorna vízmű II. ütemének megvalósulásáról is. Természetesen ezek csak a legjelentősebb beruházások, hisz ezeken kívül jónéhány kisebb jelentőségű, de helyileg nagyon fontos építkezés fejeződött be, vagy kezdődött az év első felében.

Amikor összességében jónak ítélték a tanácsok gazdálkodását, természetesen nem arra gondoltak a szakemberek, hogy mindenre jut elegendő pénz. Sőt! A lehetőségeket vetették össze a reálisnak nevezhető igényekkel. A kép azonban azt mutatja, hogy a tanácsoknak ilyen körülmények között is lehet — mi több, kell — jól sáfárlkodniuk a rájuk bízott értékekkel.

GEPEK A KÖVAC-BÓL. Az Öntödei Vállalat Kőbányai Vas- és Acélöntödejében speciális gépeket gyártanak a paradicsom, valamint a gyümölcs nagyüzemi feldolgozására. A termékek zömét exportálják. (MTI Fotó: Fehér József felvétele — KS)



GYÜRHETETLEN KELMÉK. A BUDAPRINT Pamutnyomó-ipari Vállalat az idén százyolevanőtímillió négyzetméter különféle terméket gyárt, ebből százyimilliót a hazai vásárlóknak szántak. Közűk a könnyű, nem gyűrődő kelméket, ágyneműszöveteket, ballonokat, ingeknek, blúzoknak való anyagokat. (MTI Fotó: Hadas János felvétele — KS)



Naplók és emlékezések

Negyedszázada indult a magyar könyvkiadásnak egyik legértékesebb, sok vitára okot adó, de lassan szükségletté váló sorozata. A Magyar Századoknak eddig tizenhat kötetet jelent meg a Szépirodalmi gondozásában. Most Kúszlelem, bukás, megtorlás címen egy kötetes új válogatás került a könyvesboltokba. A kiadó magyarázata szerint a két kötet része egy a Magyar Századokon belüli „fióksorozatnak”, amely Szabadságharc és abszolútizmus, emlékratok 1848-67 címmel kerül kiadásra. Ennek az egész sorozatot felőlelő memoárgyűjteménynek első két kötetét került most a könyvüzletbe. Az anyagot válogató, a bevezető és a jegyzeteket író Tóth Gyula harmincnégy napló-részletet közöl a szabadságharc sorsát megpecsételő utolsó napokról, a temesvári ütközetről, a világo-si fegyverletételről, s mintegy bevezetéképpen az eljövendő kötetekhez néhány napló-részletet az emigráció kezdetéről.

Kossuth és Görgey

Szóhoz jutnak a két kötetben forradalmárok és ellenforradalmárok, liberálisok és áru-lók, a szabadságharcból hasznát húzó és a bukásból maguknak tókéit kovácsolók. Ismert személyiségek, történelmünket alakító politikusok és katonák (Kossuth, Görgey stb.) és teljesen ismeretlen személyek, akiknek vállomái azonban épp azért fontosak, mert egy-egy mozaikkockával hozzájárulhatnak a részgazságok tisztázásához, amelyek nélkül érzelmeink foglyai maradunk, ahelyett, hogy a történelmi igazság, e szomorú eseményekkel kapcsolatban egyértelműbbé válna.

Mindmáig sémákban, sztereotípiákban gondolkodunk a szabadságharcra kapcsolatban. Hozzászoktunk ahhoz, hogy fekete-fehér kontrasztban medítáljunk; jóban és rosszban, elutasítva szinte egyértelműen az árnyalt fogalmazást és értelmezést. Több mint száz éve azt tanítjuk, s tanuljuk, hogy Kossuth a szabadságharc istene, magyarok Mózesé stb., és hogy ellenpontként Görgey a hazavesztő, ravasz áruló...

Hadd ne firtassuk most azt, hogy hol az igazság, de a könyv kapcsán, felhasználva ehhez Tóth Gyula tanulmányának adatait és Dembinszky naplóját, szeretnék rámutatni néhány olyan katonapolitikai eseményre, amelyek a cári hadsereg beavatkozása után előtérbe kerültek.

Milyen volt a magyar nemzeti hadsereg, tehát a szabadságharc letéteményesének „morálja”? Volt-e egységes katonai vezetés, ha igen, megvolt-e a cselekvési szabadsága, s milyen irányba? Maradjunk a tényeknél.

A temesvári csatavesztés előtt 370 000 főnyi ellenséges haderő (ebből 83 000 volt az osztrák) állt szemben, immár nem a 173 ezer fős magyar hadsereggel, hanem Dembinszky adatai szerint egy 96 ezer embert számláló katonasággal. Az ütközet szempontjából Klapka komáromi harmincezres új hadserege nem vehető számba.

Volt már rá példa a világtörténelemben persze, hogy négyezeres túlerővel szemben csatát nyertek, de ehhez kellett a véletlenek szerencsés egymásra hatása, az egységes koncepció szerint mozgatott had, épp az tehát, ami a szabadságharc hadserégéből a legnagyobb mértékben hiányzott.

A tények és számok ma-kacs dolgok, nem mellőzhetők még történelmi távlatban sem. Ne kutasst, hogy Dembinszky tehetetlensége mennyire befolyásolta a temesvári csatavesztést — s tette eikerüthetlenné a bu-

kást — azt se, hogy miért nem sietett a tábornok Aradra, hiszen erre parancsot kapott. Hágjunk eggyel feljebb, s tegyük föl a kérdést, hogy a nyilvánvalóan döntő leszámolás előtt a legfelső politikai vezetés tudta-e, hogy kire kell bízni a hadsereget?!

A temesvári csatavesztés

„Az engedetlen Görgey — írja Tóth Gyula — július 2-án leváltották... Mészáros Lázár lett a fővezér, de a vezénylet továbbra is a Görgey kezében maradt.” (Magyarázatként csak annyit, hogy Görgey minden áron ki akarta kényszeríteni az ütközetet az osztrák főseréggel. Kossuthnak viszont más volt a taktikai elképzelése. Görgey „engedetlensége” in-en származott...) Négy hét múltán, július 30-án Mészáros Lázár elmozdítja, s helyébe Dembinszkyt nevezik ki fővezérnek. Az ő pünkösdi királysága tíz napig tartott. Augusztus 9-én a hadsereg nélkül maradt Bem — a szabadságharc egyik legkiválóbb tábornoka — érkezett Temesvár alá s közölte honfitársával, hogy mostantól ő a főparancsnok, rá egy napra a minisztertanács megint úgy dönt, hogy Görgeyt nevezik ki fővezérre.

Nem egészen hat hét alatt négy főparancsnoka volt a hadsereggel. Egy katonailag és politikailag egyaránt kritikus időszakban már ez is elegendő lett volna a bukás-hoz.

Nem tudható teljes bizonyossággal, hogy az augusztus tizediki négyezres közti beszélgetés úgy esett-e, ahogyan Görgey megírta, vagy amiként Kossuth emlékszik vissza rá. Dembinszky pártatlannak ítéltető a dologban. Ő így ír: „...augusztus 10. és 11. közti éjjel érkezett Aradra Guyon jelentése, s ennek közvetlen befolyása volt Kossuth lekötésére s a diktatúrának Görgeyre ruházására. Így Görgey szabad kezet nyert, s két nap múlva 30 000 főnyi seregével s 90 ágyúval Világos mezején az orosz császári seregek előtt lerakta a fegyvert”, hogy amiként már a Kossuthtal való beszélgetéskor kijelentette, kímélje a megkímélhetőt...

Szándékosan nem a délibábkergetést erősítő vonulatait emeltem ki e kitűnő válogatásnak, hanem azokat, amelyek arra figyelmeztetnek, hogy ebben a kérdésben is árnyaltabban kell mérlegelnünk, s talán sok mindent másként kell látnunk, mint azelőtt.

Negyvennyolc eszméi s Kossuth neve számunkra szent. Szeretjük ezt a minősítést használni, belénk ivódott. Ez azonban nem mentheti fel a történéseket, hogy a teljes megismerésre törekedjenek.

Magunknak tartozunk ezzel.

Történelem a jelenben

Okosan válogatott könyv a Történelem a jelenben című összeállítás, mely a Lapkiadó gondozásában jelent meg a Tanácsköztársaság hatvanadik évfordulóján. „E könyv — olvasható az előszóban — kísérletet tesz arra, hogy a külföldi olvasóknak, érdeklődőnek szövegben és képekben bemutassa a hatvan évvel ezelőtti forradalmi periódust, amely az ország történetének legszébb fejezetei közé tartozik...”

Igazán ritka eset, hogy egy ilyen kiadványnak sikerüljön fölvezetnie a hatvanéves periódust, mégpedig úgy, hogy a máról is érdemelegesen mondjon nem csupán szövegben, hanem képekben is. Dr. Zádor Tibor munkáját csak dicsérni lehet. Az összeállítás alcíme egyébként: Magyar politiku-

sok, akadémikusok és írók a múltból és a jelenről.

Az antológiát korábban megjelent írásközlő válogatás a szerkesztő, Károlyi Mihály Hit illúziók nélkül című memoárkötetének egy részlete nyitja az emlékeztetést s Kádár Jánosnak A magyar kommunista mozgalom 60 éve című írása zárja. Az öszirózás forradalmáról, a két világháború közötti állapotokról s mai dolgainkról pedig mások mellett sorrendben Kun Béláné, Lukács György, Pach Zsigmond Pál, Bálint György, Puja Frigyes, Köpeczi Béla és Aczél György ír.

Az írók tanulságosak a hazai olvasó számára is, ám ha meggondoljuk, hogy a kiadvány a Magyarok Világszövetségének segítségével több ezer külföldi magyarhoz jutott el, akkor hasznosnak is minősíthetjük a kötetet.

Pontos leletet tárnak az olvasó elé az írók jelenünkről is. Szocializmust építő ország vagyunk, a fel-emelkedés útjára jutott nép; céljaink világosak és egyértelműek — ezt tükrözi minden írás, azok is, amelyek belpolitikai kérdéskörrel foglalkoznak, azok is, amelyek külpolitikánkat taglalják, netán ideológiai kérdéseket elemeznek.

Kádár János írásában olvasható: „A Magyar Népköztársaság belpolitikai helyzete szilárd, fejlődése kiegyensúlyozott... A tudomány szocializmus eszméi széles körben terjednek és mindinkább áthatják a közgondolkodást... A párt változatlanul fontosnak tekintti a közügyek nyilvánossá tételét...”

— teles —

Műemlékvédelem és honismeret

Több fontos kérdés is szerepelt a Hazafias Népfront Debrecen városi Bizottsága mellett működő honismereti és műemlékvédelem munkacsoport legutóbbi összejövetelének napirendjén. A tizenhat éve működő társadalmi testület tagjai műemlékvédelem jelenlegi helyzetét és időszerű tennivalóit az Országos Műemléki Albizottság tizedik Debrecenben megtartott értekezletének munkája alapján tekintették át, majd tájékoztatót hallgattak meg az önkéntes néprajzi és nyelvjárásgyűjtők Egerben megrendezett kilencedik országos találkozójáról. Mindkét téma előadója a munkacsoport vezetője, dr. Szamosújvári Sándor volt.

Ezt követően Dávid István,



Siker tanulságokkal

AZ ÉPÍTŐK FOLKLÓRTALÁLKOZÓJÁRÓL



A közönség a Hajdú megyei AÉV Hajdúság citerazenekarára szavazott

Táncos hétvége volt a mocsáni Debrecenben. Tíz néptáncgyűttes és négy citerazenekar adott találkozót egymásnak a Kőlcsey Ferenc Művelődési Központban. A hangulatában, jellegében és hatásában egyaránt feszítőszerű rendezvény, a tapasztalatcsere és bemutatkozásra szolgáló alkalom az Építő-, Fa- és Építőanyagipari Dolgozók Szakszervezetének kezdeményezésére készült dícséri.

A kétnapos program szép debreceni sikerrel zárult. S mivel előzetes híradásunkban adósk maradtunk az eredménnyel, hadd pótoljuk mindjárt: az ötezer forintos első díjat az Építők Hajdú Táncgyűttesének ifjúsági csoportja, a 3-3 ezer forintos megosztott második díjat az Építők Szakszervezete Központi Művészgyűttes Vadrózsák elnevezésű tánckarának ifjúsági csoportja és a Hajdú megyei Allami Építőipari Vállalat Hajdúság citerazenekara, a harmadikat pedig a Veszprém megyei AÉV táncgyűttese nyerte el. S ehhez mindjárt azt is hozzá kell tennünk, hogy az első helyezést többeket illet: az ifjúsági csoport mellett a Hajdú együttes szakmai irányításával működő úttörőházi együtteseket, a Kiss József vezette 1., illetve a Kardos Lászlóné vezetésével működő 2. számú csoportokat, csaknem száz táncost tehát, közvetve pedig a népművészeti Európa-díjas együttes egész utánpótlásrendszerét.

Mindez persze csak a leg-töményebb, a díjakkal és el-

Egység és változatosság

Más szemmel nézte az iparági szakszervezeti együttesek bemutatkozását a vidéki fellépések és a szombati bemutatók közönsége, s megint másként a szakemberek, koreográfusok, népzene-szek, az egymástól tanulni akarók. Ki szórakozni, gyönyörködni vágyott csupán, ki a néptáncunkról jelenlegi helyzetéről formált képét szándékozta újabb vonásokkal kiegészíteni. A debreceni folklórtalálkozón mindkét réteg képviselői részesei lehettek a szellemi gazdagodás valamilyen formájának.

Milyen volt a mezőny? Egység és változatosság jellemezte. Sokszínűek voltak a szereplő csoportok összetételüket, felkészültségüket, gyakorlatukat, múltjukat, tematikájukat tekintve, hiszen kezdők és minősített együttesek kerültek egymás mellé, egységes volt viszont a szándék és a törekvés, hogy néptáncunkról és -dalkin-csunk eredetéről, tisztáról motívumait és őszinte önkifejezés nyelvének át a mába.

Mintha beleszülettek volna

Szándékosan kezdtük kifogásokkal, hogy az arnyoldalal fölémlítse után a feszítőlalv érényeinél időzessünk. Nem egy művészeti vezető, koreográfus értett egyet abban, hogy az amatőr néptáncmozgalomra az utóbbi években ismét jellemző pezsgés a szakszervezeti táncosknál is érezteti hatását. Javult a táncolási színvonal, több jó vagy jónak ígérkező együttes tűnt fel, hogy számot adjanak arról, miként bannak népművészeti értékeinkkel, s mit tudnak közölni általa a jövőnek. Önmagában már az is örömdetes jelenség, ha egy gyári szakszervezeti tánc csoport rálátal Timár Sándor Fehér lliomszálára, vagy olyan koreográfusokat fedez föl magának, mint Foltin Jolán Dél-dunántúli karikázó című munkája. Még örömdetesebb, hogy a hatvanas évek között koreográfiai helyett a tánc lényegét jobban kifejező, a motívumrétegek mélyére nyúló, hagyományokhoz hű előadás mód került előtérbe.

Számunkra, mivel már régóta ismeretes volt, nem az újszerűség, hanem inkább a meggyőző bizonyítás erejével hatott az Építők Hajdú Táncgyűttese csoportjainak tökéletes mesterségbeli tudása, sodró lendülete, kiváló táncélessége a szép pártörténcel és a gyermekjátékkal együtt, és — válljuk be —, biztunk a Kancel János vezette Hajdúság citera-

A száraz táncírásba kényszerített mozgásfolyamatokat legtöbbjüknek sikerült élet-szerűen, művészen, tartalommal telítve visszaadni. Pedig sokféle együttes működik ebben az iparágban: Molnár Istvánnak, a magyar néptánc-koreográfia doyen-jének tanítványai, arany I. fokozattal minősített nagytudású táncosok és velem egyidős együttesek tagjai éppúgy, mint néhány hónap-ja együtt táncoló munkas-lányok, a közös szereplés örömeit, baját meg csak most kóstoló fiatalok.

Ezen nincs is mit csodálkoznunk, e sokszínűség természetesen velejőre egy iparági szakszervezet öntevékeny művészeti mozgalmának, s így a csoportokat első ízben összehívó találkozóznak is. Ezért is tartottuk bocsánatos bűnnek, ha kifáradtak és a produkció közepére már ész-revehetetlen vesztettek lendületükből a Tolna megyei AÉV néptáncosportjába tartozó széksárdi lányok, ha nem tudták „kiénekelni” a Somogyi szvit dőlait a Herendi Porcellángár együttesének tagjai, illetve, ha az egyébként tehetséges citerázó szegedi szakmunkás-tanuló, Ruta József, önmaga sem tudta, mikor fejeződik be az előadása, el kell-e hagyia a színpadot vagy sem.

Ezek a fogyatékoságok, persze idővel korrigálhatók, leküzdhetők.

Debreceni Hívogató

A hirdapárusító pavilonokba került a debreceni kulturális események prospektusfüzetének októberi száma, amelyet a Debrecen városi Tanács megbízásából a Hajdú megyei Lapkiadó Vállalat jelentet meg.

A füzet Evfordulók, események rovata felhívja a figyelmet Gulyás Pál és Rimbaud születésének, valamint Debrecen felszabadulásának évfordulójára és a Hazafias Népfront negyedszázados ünnepére. Közli a Debreceni Hívogató a Csokonai Színház rendezvényországit, a Kőlcsey Ferenc Művelődési Központban és a Hungária Kamaraszínházban mősorra kerülő darabok játékréndjét, s a hónap két bemutatójának, Ben Jonson Volpone és Verdi Aida című művének szereposztását. Megtalálható a füzetben a debreceni moziki mősora, s a Kőlcsey Ferenc Művelődési Központ programja, a rendezvénynapáron kívül többek között a szakmunkás tanuló ifjúsági hónapjának eseményei.

A hónap zenei rendezvényei mellett értesülhet a füzet átlapozója a Déri Múzeum állandó és időszaki kiállításairól, s azok nyitvatartási rendjéről, a múzeum által szervezett látlatvezetések, műtemi bemutató foglalkozások helyéről és idejéről, a múzeumi mozki bann vetítésre kerülő filmekről.

Közli a Debreceni Hívogató a MÁV Debreceni Jár-műjavító Üzem művelődési házában, a városi tanács könyvtáraiban és a sportcsarnokban sorsra kerülő rendezvények címét és időpontját, értesít arról, hogy a Medgyessy tereben október 11. és 25. között Vati József Munkácsy-díjas festőművész alkotásai láthatók.

A füzet végén, a Debrecen köztéri szobrai sorozatban Sz. Kúrti Katalin Kiss István Lovak című szoborkompozícióját mutatják be.

Jubileumi vetélkedő

Debrecen város felszabadulásának 35. évfordulója alkalmából a városi tanács, a KISZ-bizottság és a szak szervezeti bizottság az 1979. évi államigazgatási és igazságügyi ifjúsági napok keretében szakmai, politikai és város történeti vetélkedőt rendezett a Kölcsey Ferenc Művelődési Központban. A vetélkedőn 14, egyenként háromfős csapat vett részt a tanács különböző osztályairól. Szakmai, város történeti és politikai kérdésekből viz-

gáztak a vetélkedő résztvevői nagy sikerrel. Az első helyet a városi könyvtár csapata szerezte meg. A győztes csapat tagjai: Mészáros Ágnes, Hadházi Csabáné és Mocsári Tibor. A zsűri két második helyet adott ki a városi könyvtár, illetve a városi tanács csapata részére. A díjakat, illetve a jutalmakat Nádas Vilmos, a Debrecen városi Tanács Végrehajtó Bizottságának titkára adta át a győzteseknek, illetve a helyezetteknek.



A Hajdú-Bihar megyei Vendéglátó Vállalat központi cukrászüzemében egyre több süteményt előre csomagolnak, ezzel is könnyítve az önkiszolgáló rendszerű ABC-áruházak és élelmiszerboltok korszerű ellátását

Mi bosszantja

a buszsofőrt?

— A busz vezetése látszatra nagyon szép dolog, de sok, az utazóközönség által nem látható és bosszantó oldala is van — vallja foglalkozásáról Tóth Barnabás. — Ez a szakma nem is szakma, hivatalos, de „veszélyes üzem”. Embereket szállítani nagy felelősséggel jár, a felelősség pedig egyenes arányban nő azzal, hogy az utasok nagyon sok mindennel nincsenek tisztában. Nem tudják, és nagyon bosszantó például az, hogy a sofőr a saját zsebébe nem udrvariaskodhat — ugyanis sokan azt is elvárják, hogy amikor már elindultam a megállóból, és valaki szalad, újra megálljak és felvegyem. Először is zavarnám az utamam jövő forgalmat, másodsor pedig a KRESZ is tiltja, harmadsor pedig az egész havi fizetésem sem lenne elegendő a büntetésre, ha minduntalan megvárnám a kocsit után szaladó utasokat. Azzal sincsenek tisztában, hogy a buszvezető nemcsak sofőr, hanem takarító is. Nekünk kell rendben tartani, kitakarítani a járműnk. Sok utas pedig nem törődik azzal, hogy a szatyorból kiömlik a tej, csöpög a húsleves a kocsipadlójára. De vannak olyanok is, akik robotpilótának képzelnék bennünket, s elvárják, hogy másodpercnyi pontossággal érkezünk a megállóba. Pedig mennyi minden miatt késhet egy városi busz! A sofőrök tudják, hogy nem élvezetes dolog csúszdében a busz megállásban ácsorogni, de az utasnak is gondolnia kell arra, hogy nekünk sem ö-zöm, ha az idegeinket berzogatjuk. Hiába mutogatják nekünk az órákat, ha éppen baleset volt vagy műszaki hiba... Am az még a jobbik eset, ha csak az órákat mutogatják. Bosszant, hogy türelmetlenek vagyunk egymáshoz, s az is bosszant, hogy a gyalogosok körültekintés nélkül, meggondolatlanul lépnek a kocsik elé. Sajnos ezekbe sem jut, hogy az autóbussz tömegközlekedési eszköz, az utasok szárai egymásra esve a nagy fekezéstől, ugyanúgy balesetet szenvedhetnek, mint a gyalogos.

I. G.



Debrecenben, a Hámán Kató utcában újabb irodával bővül az OTP ellátó szolgálata. Az előregyártott szerkezetű pillérváz épületben több mint 300 négyzetméteres fogadóhelyiség lesz majd.

A földszintes épület 6 millió forintba kerül, és a jövő év közepére fog a lakosság rendelkezésére állni. (Fotó: Köszeghy)

A TÖRTÉNELMI KÖRNYEZETHEZ ILLÓ szoborparkot kívának kialakítani Hajdúböszörményben, a Hajdúsági Múzeum udvarán.

A MEGYEI MÚZEUMI ÉS MŰEMLEKI HÓNAP programjából. Rendhagyó múzeumi órákat tartanak október 9-én 10 órakor Hajdúhadházon, a könyvtárban.

KOVÁCS KATI és az Universal együttes koncertjét tekinthetik meg az érdeklődők október 11-én 20 óra 30 perc-től Püspökladányban, a művelődési központ színháztermében.

OSZTÁLYULÉSEÁT a Magyar Tudományos Akadémia kémiai tudományok osztálya október 9-én a Kossuth Lajos Tudományegyetemen tartja, ezen a Debrecenben folyó kutatóképzés és kémiailag utazás helyzetét kívánják megismerni.

NAGYLEMEZ ISKOLÁSOKNAK. Az új általános iskolai ének-zene tantervhez készülő hanglemezsorozat első nagylemeze a napokban került a hanglezemzésekbe. A lemezt a TANÉRT az ország valamennyi általános iskolájához eljuttatja, de a szülők is megvásárolhatják.

Művészeti szabadegyetem

A TIT megyei szervezete és a Magyar Néphadsereg Helyi Művelődési Ötthon igazgatósága művészeti szabadegyetemet indít. Az előadásorozat kilenc alkalommal másképp 6 órás előadásokat tartalmaz, minden hét péntek délután 6 óráig kezdődően a helyi Művelődési Ötthonban (Vörös Hadsereg útja 24.).

A szabadegyetem tematikája a következő: október 19.: Műalkotások befogadása (előadó: dr. Simon Zoltán); október 26.: Hogyan halgasunk zenét (Kedves Tamás); november 2.: Az irodalmi befogadás problémái (dr. Tamás Attila); november 9.:

A színházi előadás hatásának összetevői (O. Szabó István); november 16.: Hogyan nézzünk képzőművészeti alkotásokat? (Bíró Lajos); november 23.: Az építőművészet helye a művészeti rendszerben (Tóth Zoltán); november 30.: Hogyan nézzünk filmet? (Rubovszky Kálmán); december 7.: A színházi tánc (Kardos László); december 14.: A műkedvelő művészet kérdései (dr. Thüröczy György).

A szabadegyetem részvételi díja 100 forint. Beiratkozni október 8-tól lehet, délután 3–6 óra között a TIT megyei titkárságán.

Titkárnői tanfolyam

A Tudományos Ismeretterjesztő Társulat megyei szervezete ebben az évben is megrendezi a titkárnők tanfolyamát, melynek célja az, hogy a felelősségteljes munkakörben dolgozó sajtós és korszerű ismereteket szerezzenek, emellett általános műveltségüket, megfelelő tárgyalókészségüket sajátítsanak el. A tanfolyamra jelentkezők felvételénél előnyben részesítik a jelenleg is titkárnői vagy más adminisztratív munkakörben dolgozókat, valamint a gyors- és gépiró szakiskola tanulóit. A következő tantárgyakat oktatják:

társadalompolitikai és gazdaságpolitikai ismereteket, vállalatgazdálkodási, szervezési ismereteket, vállalati munkajogi, levelezési ismereteket és gyakorlatokat, pszichológiát, egészségügyi ismereteket, ügyvitelt, számvitelt, magyar nyelvi gyakorlatokat. Az oktatás időtartama két félév, azaz egy év. A foglalkozásokat 1979. október 15-től tartják 1980. májusig, hetente kétszer 3 órában, hétfőn és szerdán, illetve kedden és pénteken. Jelentkezni a TIT megyei titkárságán lehet délután 3-tól 6 óráig. A tanfolyam részvételi díja 1200 forint.

ÖREGEK NAPJÁT TART a 7-es számú vöröskeresztes körzet október 9-én 18 órakor Debrecenben, a Möricz Szigmond középiskolai kollégiumban (Varga u. 2.)

TELEVÍZIÓS PRÓBAFELVÉTELEN vett részt nemrégiben a vasutas dolgozók klubkönyvtára (Debrecen, Petőfi tér 6.) dzsesszbalett csoportja.

MOZI • SZÍNHÁZ • TV

ALLEGRO BARBARO (magyar). Híradó de. 12.12. 1/2, du. 1/2, 3/4, 6.

MAGYAR RAPSZÓDIA (magyar). Meteor 1/6, 1/8, 1/8, Vig de. 1/2, du. 1/4, 6.

A SZABADSÁG FANTOMJA (francia). 16). Művész 5, 1/8.

VENDEGEK VADNYUGATON (román). Apolló de. 1/10, 1/12, 1/2, du. 6. 8. Horváth Árpád 7/8.

CSERMEN (szovjet). Vig mese 1/4, 6.

A DZSUNGEL KÖNYVE (amerikai). Meteor mese 3, 1/6.

ÉRINTÉS (svéd). 16). Klinika 5.

FEKETE KALÓZ (olasz). Vig du. 1/9.

MEGHÍVÁS EGY GYLKOS VACSORÁRA (angol). Híradó de. 1/10, du. 1/8.

RAFFERTY ÉS A LÁNYOK (amerikai). Vig de. 1/10, 1/12.

Középiskolai tanulók bérletes műsora:

KÜLÖNÖS HÁZASSÁG (magyar). Apolló du. 4.

OKTÓBERI VÁSÁRNAP (magyar). Meteor 3.

SZÍNHÁZ

Művelődési Központ Ma 7 órakor Előhíttest — Kántorné-bérelt. Jegyfelvétel október 4-től. A kétbalkeszes és örömlány c. nagy sikerű amerikai filmvígjátékra. Bemutatják az Apolló, Meteor, Vig mozikban október 11–17-ig.

TV

BUDAPEST, 1. műsor

7.59 Műsorismertetés. 8.00 Idősebbek is elkezdhetik... Tévétna (ism.). 8.05–12.25 Iskolatvé. 14.05–16.25 Iskolatvé (ism.). 16.33 Műsorismertetés. 16.35 Hírek. 16.40 Az emuk

földjén. Ausztrál ismeretterjesztő rövidfilm (ism.). 17.05 Melyiket az ötezerből? Pályaválasztási műsor gyerekeknek. A bűntörzst. 17.20 Egészségünkért. 17.30–18.35 Mindenki iskolája. Közben: 18.00 Reklám. 18.35 Reklám. 18.40 „Parancsnokunk, Che, barátom”. 19.00 Reklám. 19.10 Esti mese. 19.20 Idősebbek is elkezdhetik... Tévétna. 19.30 Tv-hírado. 20.00 Éjszakai és nappalok. Lengyel filmsorozat. XII/5. rész: A szerencse mosolya. 20.35 Kockázat. Versenyben a világplaccon. 21.25 Művészeti magazin. 22.15 Tv-hírado. 3. 22.25–22.35 Tv-tükör.

BUDAPEST, 2. műsor

20.00 Műsorismertetés. 20.01 A bűn nyomában. Tudomány a bűnüldözés szolgálatában. IV.1. rész: A tettes névjegye (ism.). 20.50 Sakk-matt. 21.10 Tv-hírado. 2. 21.30 Reklám. 21.40–22.50 Rasken. Svéd tévéfilmsorozat. VIII/8. rész (14 éven felülieknek!)

POZSONY, 1. műsor

8.55 Hírek. 9.00 Iskolatvé. 9.20 Skowronski: A zsinás. Tévéjáték (ism.). 10.20 A rendőrség nyomoz (ism.). 10.25 Tévétna. 10.30 Beruházások a kelet-szlovákiai kerületben. 10.55 A tengerek emberei. Kanadai természetfilm-sorozat 1. rész: Jacques, a kétélű (ism.). 11.20 Laboratórium. Tévétna. 1. Afrika, a változó világ. 12.35 Hírek. 15.55 Iskolatvé. 16.20 Hírek. 16.35 Szakmunkástanulók műsora. 17.05 Pár perc könnyűzene. 17.15 Középiskolások műsora. 17.50 A hét könyve. Magazin. 18.25 Dicsőségábra. A túzóltó katonák. 18.40 Esti mese. 18.50 Időjárás-jelentés. 19.00 Tv-hírado. 1. 19.30 A királylány zsámolya. Magyar filmrészlet. 20.50 Dokumentumműsor. 21.30 Tv-hírado. 2. 22.00 Hatvan nap. Dokumentumműsor. 20. rész. 22.10 Könyvzenei műsor. 22.50 Hírek.

POZSONY, 2. műsor

17.45 Hírek. 18.00 Szakmunkástanulók műsora. 18.30 Az ifjúság zenei stúdiója. 19.00 Kivétel problémákról. Publicisztikai műsor: Fiatalok tévéklubja. 19.30 Vendégin. Jan Proczner képzőművész. 19.35 Ifjúság szemmel. Magazin. 20.00 A Los Angeles Singers együttes Bratslavában. 20.20 M. Marecek, a partizánköltő. Portré. 20.40 A tévéklub fotóversenye. 20.45 A stranszai gyermekotthon. Kisfilm. 21.15 Addig jár a korszak a kútra... 21.20 Evtizedi sporteseményeiről vidám. Vidám tévéjelenet 3. rész. 22.35 Orosz féldrágakövek. Rövidfilm. 22.45 Tv-hírado. 1. (ism.).

BUKAREST

15.05 Iskolatvé. 15.30 Anzotikai nyelvtan. 15.50 A szocialista országokból. 16.15 Antilopok a Kárpát-vidéken. 16.40 Japán képek. 17.10 Utóérzések. 17.25 Kérdésekre válaszolunk. 17.50 A legkisebbeknek. 18.00 Tv-hírado. 18.35 Dalok. 18.50 Goncsarov Hétköznapi történet című műve a moszkvai Szovremenyik Színházról. 20.35 Tv-hírado.

HÍREK

1979. október 9., kedd

Dénes napja
A Nap két 5.53 — nyugszik
17.09 órakor

VÁRHATÓ IDŐJÁRÁS
KEDD ESTIG: keleten kisé, máshol változóan felhős idő. Eső nem lesz. Hajnalban főként keleten köd. Gyenge légmozgások. A legmagasabb nappali hőmérséklet kedden 11–16 fok között.

GYERMEKRAJZPÁLYAZAT. Ismét meghirdették az indiai Shankar nemzetközi gyermekrajzpályázatot, a meghívás megérkezett a magyar gyermekek számára is. Az idei versenyen azok a diákok vehetnek részt — legfeljebb hat rajzral, festményrel —, akik 1964. január 1-e után születtek. A pályamunkákat az Országos Pedagógiai Intézethez november 15-ig lehet beküldeni.

MEGKEZDI ÜZEMSZERŰ MŰSORUGÁRZÁSÁT október 9-én, egyhetes próba után, a balassagyarmati tévéátjátszó állomás. A 80 megawatt teljesítményű adóberendezés a tévé 1-es műsorát sugározza, s az Ipoly-völgyi helysége jobb műsorellátását teszi lehetővé.

A VÁROSI HOBBIKIALITÁST felújítási munkák miatt október 9. helyett október 15-én 17 óra 30 percig nyitják meg Hajdúszoboszlón, a városi művelődési központ első emeleti klubtermében.

EGY HORDÓ MÓRI MÚSTOT NYERT vasárnap Székesfehérváron a jelmezverseny győztese a Szűreti vigadalom elnevezésű népművészeti vásáron.

ÉVFORDULÓNAPTÁR

Kétszázhetvenöt évvel ezelőtt, 1704. október 9-én született és 73 éves korában, 1777-ben halt meg Segner János András természet-tudós, matematikus, fizikus és orvos.

Pozsonyban született; itt kezdte meg, majd Győrött folytatta iskoláit. Egyes források szerint magyarországi tanulmányainak utolsó évét a debreceni református kollégiumban töltötte. 1725-ben beiratkozott a jénai egyetemre; itt főleg orvostudományokkal, de már matematikával is foglalkozott. Négy évvel később kész orvosként. Négy évvel Debrecenbe költözött, miután a város orvosi állást ajánlott fel a már akkor neves fiatal természettudósának. Segner másfél év múltán azonban visszatért Jénába, s előbb az itteni, majd két évvel később az egyetemre, illetve a hallal egyetemen, ezek megbeszélte professzoraként orvosi, fizikai, matematikai előadásokat tartott.

Nevét ismertette tette a róla elnevezett kerék, a hatás-ellenhatás törvényének bemutatására készített éimés eszköze. Halléban csillagvizsgálót is létesített. Fizikusként eredményes kutatási területe volt a mechanika, az optika és a hangtan, a matematika Segner pedig szép bizonyítását adta a Descartes-féle bizonyítássalnak. Ő volt az első magyarországi matematikus, akiről a tudománytörténet is megemlékezik.

AZ ÜGYELETES HÍRSZERKESZTŐ

Sipos Ferenc
Telefon: 12-144.

A MŰVÉSZPORTRÉK SZERKEZÉSÉBEN Horváth Teri Kossuth-díjas érdemes művész mutatkozik meg október 10-én 17 órakor Hajdúhadházon, a tanácsához nagy tanácsstermben, közreműködik Prokópius Imre zongoraművész.

50. házassági évforduló

Id. Vattai Sándor 50 esztendővel ezelőtt kötött házasságot Anton Erzsébettel Hosszúpályiban. A jubileum alkalmából a család tagjai, rokonok, barátok nagy szeretettel köszöntötték a jó egészségnek örvendő házaspárt. Vattai Sándor uradalmi cselédként dolgozott a felszabadulás előtt, majd 10 hold jututtatott földjével lépett be a megalakult termelőszövetkezetbe. A házassági évforduló három fia, 12 unokája és 5 dedunokája köszöntötte őket, s további jó egészséget kívánt nekik.

AZ MGM IFJÚSÁGI KLUB soron következő sztereoműsorában október 9-én 18 óráig King Crimson-albumok kerülnek bemutatásra. A műsort Czidil Zoltán és Dobi László vezeti.

A KPVD SZ XIX. KULTURÁLIS NAPOK programjából. Népművészeti a mai lakásban című kézimunka-kiallítás nyílik október 9-én 16 órakor Berettyóújfaluban, a lakberendezési áruházban; 17 órakor Katonafiamnak címmel vetélkedő rendeznek a Tanácsköztársaságról. Vámospércsen, a párházban; 10 órakor tárlatvezetéssel egybekötött múzeumlátogatást rendeznek a Déri Múzeumban.

A XXVI. VÁSÁRHELYI ŐSZI TÁRLATOT a tavalyi jubileumot követően október 7-én nyitották meg. A tárlaton az ország különböző vidékeinek alkotó 90 képzőművész 273 festménye, grafikája, szobra került a közönség elé.

A TAKAREKOS TAKAR-MÁNYGAZDALKODASSAL foglalkozik október 13-ig a Kossuth adón 5 óra 40 percig a Falurádió műsora: hazánkban az állatlománya évente 45 milliárd forint értékű abrakakarmányt fogyaszt, egy szaláki megtagkarítás már 45 millió forintot jelent a népgazdaságnak.

KÖZLEMÉNYEK

A TITASZ V. értesíti a lakosságát, hogy Debrecenben a Bak-sai S. utcán a Sportcsarnok mögött megépített EHTR-állomás, valamint a hozzá csatlakozó 1 és 10 kv-os kábeleket 1979. október 10-én feszültség alá helyez. Uzembe helyezése után a villamos berendezések érintése tilos és halálos! (x)

ARÁMSZÜNÉT LESZ október 11-én és 12-én 8–15 óráig a Darabos utcán, a Hunyadi és Honvéd utcák között a bérházak kivevélivel; október 15-től 18-ig naponta 8–15 óráig az Apafia utcán a Futó utcától kifelé, a Golyó, Zólyom és Gyűző utcákon végig, a Kard utcán és a Gyűrű utcától végig, az Apafia lóterén és környékén. (x)